

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-03-05

Närvarande: F.d. justitieråden Gudmund Toijer och Mats Anderson
samt justitierådet Marie Jönsson

Bättre förutsättningar för yrkesutbildning

Enligt en lagrådsremiss den 29 januari 2026 har regeringen (Utbildningsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i skollagen (2010:800),
2. lag om ändring i skollagen (2010:800),
3. lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i skollagen (2010:800).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Anna Skeppstedt, biträdd av ämnesrådet Jan Schierbeck.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag om ändring i skollagen (lagförslag 1)

19 kap 30 §

I *första stycket* regleras rätten för en elev som har påbörjat ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant i den anpassade gymnasieskolan att under fyra läsår fullfölja sin utbildning hos huvudmannen eller inom samverkansområdet så länge han eller hon tillhör målgruppen för utbildningen. I lagrådsremissen föreslås ett nytt *andra stycke* enligt vilket en elev som påbörjat ett individuellt program har motsvarande rätt att fullfölja sin utbildning enligt den individuella studieplanen. Om denna plan ändras, har eleven rätt att under de fyra läsåren fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen. Enligt det tidigare *andra stycket* som enligt lagförslaget blir paragrafens *tredje stycke* gäller första och andra styckena även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

Vad det är för slags förhållanden som tredje stycket tar sikte på framgår inte närmare av lagtexten och frågan berörs inte i författningskommentaren. I det fortsatta lagstiftningsarbetet behöver det förtydligas vilka förhållanden som avses, särskilt som bestämmelsen enligt lagförslaget kommer att omfatta också de individuella programmen. (Jfr prop. 2011/12:50 s. 126 som tyder på att bestämmelsen tar sikte på exempelvis den situationen att eleven blivit mottagen i första hand därför att eleven har haft personliga skäl för att få gå i en viss gymnasiesärskola i en annan kommun men inte längre har sådana skäl; det skulle alltså vara elevens personliga förhållanden som avses.)

I 42 § och 42 a § regleras rätten att fullfölja utbildningen för elever som har påbörjat utbildningen på ett nationellt program, en nationell inriktning respektive ett individuellt program för elever som flyttar från

hemkommunen eller samverkansområdet respektive placeras i ett hem för vård eller boende eller i ett skyddat boende enligt socialtjänstlagen (2025:400).

Enligt Lagrådets mening framstår det inte som helt klart hur 30 § förhåller sig till 40 och 42 a §§. Efter vad som har upplysts vid föredragningen är avsikten att en elev som har påbörjat någon av de utbildningar som avses i 30 § alltid ska ha rätt att fullfölja utbildningen enligt den paragrafen. Det synes innebära att i de situationer där 42 § eller 42 a § är tillämplig, eleven alltså har en valrätt; eleven har rätt att fullfölja utbildningen antingen enligt bestämmelserna i 30 § eller enligt bestämmelserna i 42 § eller 42 a §. Enligt Lagrådet måste detta klargöras under det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Det har vid föredragningen vidare upplysts att den i 30 § intagna regeln, att bestämmelserna endast gäller så länge eleven tillhör målgruppen (hänvisningen till 18 kap. 7 §), visserligen inte återfinns i 40 § och 42 a § men att den har ansetts gälla även vid tillämpningen av dessa paragrafer. Samtidigt kan det konstateras att den tidsgräns om fyra läsår som finns i 30 § inte finns när det gäller rätten att fullfölja utbildningen i de bestämmelser som föreslås i 40 § och 42 a §. Det är i och för sig inte särskilt troligt att en tillämpare skulle anse att fyraårsregeln i 30 § ska gälla även vid en tillämpning av 40 § eller 42 a §. Det är dock mindre tillfredsställande att en regel i 30 § (hänvisningen till 18 kap. 7 §) men inte en annan (fyraårsregeln) ska gälla vid tillämpningen av 40 § och 42 a § utan att det kommer till klart uttryck i lagtexten. Den lagtekniska utformningen bör därför även i detta hänseende övervägas under det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Förslaget till lag om ändring i skollagen (lagförslag 2)

16 kap. 22 §

Paragrafen ändras på så sätt att det i ett nytt första stycke införs en bestämmelse om att det i utbildningen på yrkesprogram ska ingå ett yrkesprov. Vad som avses med yrkesprov framgår varken av lagtexten eller författningskommentaren. Det bör i vart fall i kommentaren beskrivas vad yrkesprovet är.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Enligt Lagrådets mening vinner dessa i klarhet om övergångsbestämmelserna för gymnasieskolan respektive anpassade gymnasieskolan skiljs åt och behandlas i skilda punkter. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna får därmed fem punkter med förslagsvis följande lydelse.

1. Denna lag träder i kraft den 2 juli 2028.
2. För gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan tillämpas lagen första gången i fråga om utbildning där första året påbörjas höstterminen 2028.
3. För gymnasieskolan gäller äldre bestämmelser fortfarande för
  - andra och tredje året på en utbildning läsåret 2028/29, och
  - tredje året på en utbildning läsåret 2029/30.
4. För anpassade gymnasieskolan gäller äldre bestämmelser fortfarande för
  - andra, tredje och fjärde året på en utbildning läsåret 2028/29,
  - tredje och fjärde året på en utbildning läsåret 2029/30, och
  - fjärde året på en utbildning läsåret 2030/31.
5. Utbildning i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som har påbörjats före höstterminen 2028 men som inte slutförts inom den tid som anges i 3 respektive 4 ska fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas höstterminen 2028.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.